

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003007

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-09-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дуванова Оксана Сергіївна

2. Oksana Duvanova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2406-5637

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 20749 економіка

Дата захисту: 27-08-2024

Спеціальність за освітою: 073 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Місце роботи здобувача: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 6431

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.56.61, 06.61.33

Тема дисертації:

1. Кооперація як фактор сталого розвитку територіальних громад в умовах децентралізації
2. Cooperation as a factor of sustainable development of territorial communities in terms of decentralization

Реферат:

1. У роботі поглиблено дослідження наукового ландшафту стосовно місця поняття «кооперація» в системі сталого місцевого розвитку, що здійснено на основі дворівневого бібліометричного аналізу із використанням інструментарію Scopus Tools Analysis та VOSviewer. На першому рівні аналізу побудовано мапи взаємозв'язків понять «сталий розвиток», «місцева громада» з різними складовими теорії сталого розвитку, визначено щільність зв'язків із поняттям «кооперація». На другому рівні аналізу ідентифіковано сім кластерів наукових досліджень, що відображають основні напрями кооперації в контексті сталого розвитку: сталий розвиток місцевих громад, енергоефективність, транскордонне співробітництво, розвиток кооперативного сектору та формування ефективної системи прийняття рішень у місцевому самоврядуванні. З метою налагодження системної взаємодії та активізації місцевого економічного розвитку запропоновано дворівневу модель формування кооперативних зв'язків у територіальній громаді. Перший рівень охоплює внутрішньомуніципальну кооперацію, яка включає внутрішньоорганізаційні відносини та кооперацію у виробничо-господарському середовищі. Другий рівень представлено міжмуніципальною кооперацією, що

включає міжмуніципальне та міжнародне економічне співробітництво в межах регіональних проектів. Особливістю підходу є врахування впливу кооперації не лише в межах міжмуніципальної та міжнародної взаємодії, але й у підприємницькому середовищі через кооперативи, а також у процесах співпраці сільських та селищних рад під час об'єднання громад. Вдосконалено науково-методичний підхід до моделювання впливу соціально-економічних факторів на утворення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) на добровільному етапі децентралізації шляхом побудови кореляційно-регресійних моделей. Представлений підхід дозволив формалізувати соціально-економічні фактори та оцінити їхній вплив на процес створення ОТГ. Встановлено, що зростання середнього розміру площі домогосподарства на 1 га збільшує частку створених ОТГ на 4,23%, а приріст частки ОТГ на 1% у поточному році сприяє зростанню їхньої кількості на 24% наступного року. Збільшення кількості кооперативів на одиницю підвищує частку ОТГ на 3,12%. Дослідження показало, що громади об'єднуються на 25% швидше завдяки позитивному досвіду сусідніх громад, а наявність прибуткових агрокооперативів сприяє прийняттю рішень про об'єднання. Отримані результати можуть бути враховані при розробці стратегічних планів розвитку територіальних громад. Розвинуто науково-методичні засади обґрунтування впливу діяльності агрокооперативів на показники сталого розвитку місцевих громад шляхом поєднання методу різниць (difference-in-differences) та множинного регресійного аналізу на основі методу найменших квадратів. Результати регресійного аналізу підтвердили позитивний вплив діяльності агрокооперативів на соціально-економічний розвиток і сталий розвиток сільського господарства в громадах. Встановлено, що агрокооперативи є ефективним інструментом сталого розвитку громад, що свідчить про необхідність сприяння їх розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях. Запропоновано вдосконалений дворівневий науково-методичний підхід до оцінювання фінансової спроможності економічного розвитку на рівні територіальних громад та регіонів України як детермінанти сталого місцевого розвитку. Він базується на розрахунку інтегрального індексу фінансової спроможності економічного розвитку, що враховує чотири ключові показники: розмір власних доходів на одного мешканця, рівень дотаційності бюджетів, частку видатків на утримання управлінського апарату з власних ресурсів, та капітальні видатки на одного мешканця. На першому етапі за допомогою таксономічного методу побудовано інтегральний індекс для кожної громади та визначено п'ять рівнів фінансової спроможності за шкалою Харінгтона. На другому етапі обраховано індекси на регіональному рівні, що дозволило забезпечити однорідність і узгодженість порівняння фінансової спроможності громад та регіонів в умовах децентралізації. У роботі емпірично підтверджено гіпотезу, що міжмуніципальне співробітництво як форма кооперації позитивно впливає на детермінанти сталого місцевого розвитку. За допомогою багатфакторного кореляційно-регресійного аналізу виявлено, що збільшення кількості громад, які уклали договори міжмуніципального співробітництва, позитивно впливає на економічні показники сталого розвитку (валовий регіональний продукт, обсяг сільськогосподарського виробництва, обсяг експорту на душу населення), екологічні показники (зменшення викидів забруднюючих речовин та зниження споживання паливноенергетичних ресурсів), а також соціальні показники (індекс людського розвитку, успішність випускників, планову ємність медичних закладів, тривалість життя, та зниження кількості кримінальних правопорушень).

2. The study conducted a two-level bibliometric analysis that allowed for a deeper exploration of the concept of "cooperation" within the system of sustainable local development, using Scopus Tools Analysis and VOSviewer. At the first level of analysis, maps of the relationships between the concepts of "sustainable development" and "local community" with various components of sustainable development theory were constructed, and the density of connections with the concept of "cooperation" was determined. At the second level of analysis, seven clusters of scientific research were identified, reflecting the main directions of cooperation in the context of sustainable development: sustainable development of local communities, energy efficiency, cross-border cooperation, development of the cooperative sector, and the formation of an effective decision-making system in local governance. To establish systematic interaction and stimulate local economic development, a two-level model for the formation of cooperative ties in territorial communities was proposed. The first level covers intra-municipal cooperation, which includes internal organizationa sub-level and cooperation within the production-economic

environment. The second level is represented by intermunicipal cooperation, which includes intermunicipal and international economic cooperation within regional projects. The scientific-methodological approach to modeling the impact of socio-economic factors on the formation of united territorial communities (UTCs) at the voluntary stage of decentralization has been improved by constructing correlation-regression models. This approach allowed for formalizing socio-economic factors and assessing their impact on the creation of UTCs. It was found that an increase in the average household land size by 1 hectare increases the share of established UTCs by 4.23%, while a 1% increase in the share of UTCs in the current year contributes to a 24% growth in their number the following year. An increase in the number of cooperatives by one unit raises the share of UTCs by 3.12%. The research showed that communities unite 25% faster due to the positive experience of neighboring communities, and the presence of profitable agricultural cooperatives contributes to the decision to consolidate. The obtained results can be considered when developing strategic plans for the development of territorial communities. The scientific-methodological principles for justifying the impact of agricultural cooperatives on sustainable development indicators of local communities have been expanded by combining the difference-in-differences method and multiple regression analysis based on the least squares method. It was established that agricultural cooperatives are an effective tool for the sustainable development of communities, which justifies the need to stimulate their creation at the state, regional, and local levels. The results of the regression analysis confirmed the positive impact of agricultural cooperatives on socio-economic development and sustainable agricultural development in communities. An advanced two-level scientific-methodological approach to assessing the financial capacity for economic development at the level of territorial communities and regions of Ukraine as a determinant of sustainable local development was proposed. It is based on the calculation of an integrated financial capacity index for economic development, which considers four key indicators: the amount of own revenues per capita, the level of budget subsidization, the share of expenditures on maintaining the administrative apparatus from the UTC's own resources, and capital expenditures per capita. At the first stage, using the taxonomic method, an integrated index for each community was constructed, and five levels of financial capacity were determined according to the Harrington scale. At the second stage, regional-level indices were calculated, which ensured the uniformity and consistency of comparisons of financial capacity between communities and regions under the conditions of decentralization and consolidation of territorial units. The study empirically confirmed the hypothesis that intermunicipal cooperation as a form of cooperation positively influences the determinants of sustainable local development. Using multivariate correlation-regression analysis, it was found that an increase in the number of communities that concluded intermunicipal cooperation agreements positively affects economic indicators of sustainable development (gross regional product, agricultural production volume, export volume per capita), environmental indicators (reduction of pollutant emissions and consumption of fuel and energy resources), and social indicators (human development index, academic success of graduates, planned capacity of healthcare facilities, life expectancy, and reduction of criminal offenses).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Петрушенко Ю. М., Воронцова А. С., Пономаренко (Дуванова) О. С. Європейський досвід фінансової децентралізації та можливості його адаптації до українських реалій. International economic relations and prospects for national development: contemporary challenges and solutions: monograph. Daugavpils :

Daugava Print, 2018. P. 178–192

- Petrushenko Y., Vorontsova A., Ponomarenko (Duvanova) O. Financial Inequality in Territorial Communities: International Experience and Case-Study in Ukraine. *Economic Inequality: Trends, Traps and Trade-offs* : monograph. Denmark : River Publishers, 2021. P. 189–206 (Scopus)
- Педченко Н.С., Петрушенко Ю.М., Трипольська Т.Г., Пономаренко (Дуванова) О.С. Вплив міжнародного та бюджетного фінансування об'єднаних територіальних громад на реструктуризацію національної економіки. *Вісник СумДУ. Серія Економіка*. Суми. 2017. № 4. С. 67–75. DOI: 10.21272/1817-9215.2017.4-09
- Щербина Т.В., Пономаренко (Дуванова) О.С. Соціально економічні фактори кооперації як передумова підвищення фінансової стійкості регіону. *Електронний журнал «Ефективна економіка» (Index Copernicus)*. 2018. №12. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.122. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6799>
- Petrushenko Y. M., Vorontsova A. S., Ponomarenko (Duvanova) O. S., Derbenov K. O. Analysis of the united territorial communities strategies in the context of sustainable development policy implementation. *Механізм регулювання економіки (Index Copernicus)*. 2019. №1. С. 33–45. DOI: 10.21272/mer.2018.83.02
- Васильєва Т. А., Петрушенко Ю. М., Майборода Т. М., Пономаренко (Дуванова) О. С. Інтеркультурний розвиток Європейських міст: Ізосвітні та фінансово-економічні виклики. *Фінансові дослідження*. 2019. №2 (7) URL: https://fr.stu.cn.ua/index.pl?task=arcinf&l=ua&j=16&id=145&fbclid=IwAR3LsTUylmNd1yHxyvgw6S0FJYgbk_3_VDH
- Petrushenko Y., Böhmová L., Ponomarenko (Duvanova) O., Bykhovets O., Kotiuk L.. The Impact of Socio-economic Factors on the Management of Agro-cooperatives in Local Communities. *Механізм регулювання економіки (Index Copernicus)*. 2019. №3. С. DOI: 10.21272/mer.2019.85.03
- Duvanova O.S. The impact of inter-municipal cooperation of territorial communities on local sustainable development. *Herald of Khmelnytskyi national university. Economic sciences (Index Copernicus)*. 2021. № 3(294). С. 288–293. DOI: 10.31891/2307-5740-2021-294-3-47
- Duvanova O.S. Decomposite analysis of cooperation as a factor of economic transformation of territorial communities. *Socio-economic relations in the digital society (Index Copernicus)*. 2022. № 1 (43). С. 37–44. DOI:10.55643/ser.1.43.2022.451
- Tulai O., Petrushenko Y., Glova J., Sydor I., Ponomarenko (Duvanova) O.. The impact of decentralization on the financial support of regional development. *Investment Management and Financial Innovations (Scopus Q3)*. 2019. Vol.16, Issue №4. P. 1–15. DOI: [dx.doi.org/10.21511/imfi.16\(4\).2019.01](https://doi.org/10.21511/imfi.16(4).2019.01)
- Петрушенко Ю.М., Кубатко О.В., Пономаренко О.С. (Дуванова) Соціально-економічні фактори створення об'єднаних територіальних громад в Україні. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. Вип. 4, No 31. С. 527–535. DOI: 10.18371/fcaptp.v4i31.191008. (Web of science)
- Petrushenko Y., Hejkrlik J., Duvanova O., Duranowski W., Semenenko T. The impact of agricultural cooperatives on the sustainable development of rural communities. *International Journal of Global Environmental Issues*. 2022. Vol. 21, No. 2–4. P. 130–147. DOI: [org/10.1504/IJGENVI.2022.126198](https://doi.org/10.1504/IJGENVI.2022.126198). (Scopus Q3)
- Петрушенко Ю. М., Пономаренко (Дуванова) О. С. Джерела фінансування сталого розвитку об'єднаних територіальних громад. *Проблеми і перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України* : збірник матеріалів II Всеукраїнської наук.- практич. конф. (м. Суми , 23 листоп. 2017 року). Суми, 2017. С. 45–49
- Пономаренко (Дуванова) О. С. Реформа децентралізації в Данії: досвід для України. *STABICONsystems – 2018* : матеріали Міжнародного наукового форуму (м. Суми, 26–28 квітня 2018 р.). Суми, 2018. С. 90–93
- Ponomarenko (Duvanova) O. S., Diadechko A. M. Financial decentralization: european experience for Ukraine. *Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства* : збірник матеріалів 5 Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (м. Суми, 19–20 квітня 2018 р.). Суми, 2018. С. 222–224
- Пономаренко О. С. (Дуванова) Проблеми розвитку підприємництва в об'єднаних територіальних громадах. *Проблеми та перспективи розвитку малого підприємництва в Україні* : збірник матеріалів XII

Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку підприємництва» (м. Харків, 30 листопада 2018 р.). Харків, 2018. С.249-251

- Пономаренко О. С. (Дуванова) Фінансова спроможність як фактор сталого розвитку територіальних громад. Проблеми і перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : збірник матеріалів III Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Суми, 22-23 листопада 2018 р). Суми, 2018. С.19-23
- Петрушенко Ю. М., Пономаренко (Дуванова) О. С. Фінансіалізація тимчасово вільних коштів як запорука спроможності територіальних громад. Економічні проблеми сталого розвитку : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених імені професора Олега Балацького. (м. Суми, 16-18 квітня 2019 р). Суми, 2019. С. 90-91
- Shcherbyna T., Ponomarenko (Duvanova) O., Treus A.. Social and economic aspects of agrarian cooperatives functioning in Ukraine. International Multidisciplinary Conference for Young Researchers : The Book of Abstracts (Bila Tserkva, 22nd November 2019). Bila Tserkva, 2019. P. 96-99
- Petrushenko Y. M., Ponomarenko (Duvanova) O. S.. Financial decentradization in the context of European integration. Журнал європейського і порівняльного права : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Нормативна сила Європейського союзу» (м. Київ, 29 - 30 травня 2020 р.). м. Київ, 2020. С. 31-34
- Petrushenko Y., Aleksandrov V., Vorontsova A., and Ponomarenko (Duvanova) O. Sustainable development goals as a tool for strategic planning in communities: a bibliometric analysis of research. E3S Web of Conferences. 2020. №202 (03005) : The 5th International Conference on Energy, Environmental and Information System (ICENIS 2020) (Online Webinar System, Indonesia, August 12-13). Indonesia, 2020.
- Petrushenko Y., Ponomarenko (Duvanova) O. Financial planning for the strategies implementation of sustainable local development: 1st International Forum «Modern Challenges towards Sustainable Development: Dialogue between Peoples and Countries» (Sumy, Ukraine, April 28-30). Sumy, 2020. P 55-58
- Treus A., Ponomarenko (Duvanova) O. Typology of Farmer Groups in Ukraine on the Example of Agrarian Cooperatives. Food and nutrition security and its resilience to global crises: International conference Tropentag 2020 (Internet, September 9-11). Witzhausen, 2020. P. 355.
- Petrushenko Y., Vorontsova A., Ponomarenko (Duvanova) O.. Priorities determination of financial policy of territorial communities' sustainable development. New trends and best practices in socioeconomic research : III International Science Conference SER 2020 (Igalo, Montenegro, September 17 -19). Igalo, 2020. P.65
- Ponomarenko (Duvanova) O.. International economic cooperation of territorial communities as a factor of increasing resilience. Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток : II Міжнародна науково-практична конференція (м. Суми, 21 травня 2021 р.). Суми, 2021. P. 169-171
- Petrushenko Y. Duvanova O. Agrarian cooperatives as a form of cooperation to achieve territorial communities' sustainable development. 2nd International Multidisciplinary Conference for young researchers Sustainable Development Trends and Challenges under COVID-19 (Sumy, Ukraine, November 29-30). Sumy, 2021. P. 86-87
- Krukhmal O., Petrushenko Y., Duvanova O. Cooperation as a driver of socio-economic leadership and sustainable development in local communities: main trends and perspectives of interdisciplinary research. 8th International Leadership Conference "Novel Insights in the Leadership in Business and Economics After the COVID-19 Pandemic (NILBEC 2022)" (Prague, June 24-25, 2022). Springer Proceedings in Business and Economics. 2023. P. 9-24. https://doi.org/10.1007/978-3-031-28131-0_2

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці; забезпечення промисловості чи населення новим видом інформаційно-комунікаційних послуг

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Петрушенко Юрій Миколайович
- Yuriy Petrushenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9902-7577

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Маргасова Вікторія Геннадіївна
- Viktoriya Marhasova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8582-2158

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05460798

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 95, Чернігів, Чернігівський р-н., 14035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Лозинська Тамара Миколаїіна
- Tamara Lozynska

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коблянська Інна Ігорівна

2. Inna Koblianska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7844-9786

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Височина Аліна Володимирівна

2. Alina Vysochyna

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9490-1026

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кузнецова Анжела Ярославівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кузнецова Анжела Ярославівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Бойко Антон Олександрович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна